

Marek Krzysztof Kolasiński
Aleksandra Kustra

Charakter prawny i zasady funkcjonowania Notarialnego Rejestru Testamentów – uwagi na tle skargi Ministra Sprawiedliwości

1. Ogólna charakterystyka Notarialnego Rejestru Testamentów

W dniu 5 października 2011 r. uruchomiony został Notarialny Rejestr Testamentów (dalej: NORT). Rejestr ten został powołany na podstawie uchwały Krajowej Rady Notarialnej¹ (dalej: KRN), a obecnie prowadzi go spółka „Rejestry Notarialne”². Jako podstawę prawną podjęcia uchwały o powołaniu przedmiotowego rejestru wskazano art. 40 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie³ (dalej: pr. o not.), w którym w sposób przykładowy wyliczono kompetencje KRN. NORT odniósł bezprecedensowy sukces. Tylko w okresie 3 pierwszych miesięcy jego funkcjonowania zarejestrowanych zostało 7.500 testamentów, co stanowi dowód zaufania obywateli do notariatu oraz tego, że przedmiotowy rejestr jest właściwą odpowiedzią na oczekiwania społeczne.

W NORT mogą zostać zarejestrowane testamenty sporządzone w formie aktu notarialnego oraz testamenty własnoręczne, jeżeli są przechowywane przez notariusza. NORT ma charakter prywatny, a jego zadaniem jest ułatwienie zainteresowanym odnalezienia testamentów (tzw. rejestr

---

¹ Uchwała Krajowej Rady Notarialnej nr VII/46/2011 z dnia 4 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia rejestru testamentów i zasad jego funkcjonowania (dalej: uchwała).

² Jest to podmiot powołany przez KRN.

³ Tekst jedn.: Dz.U. z 2008 r., nr 189, poz. 1158 ze zm.

poszukiwawczy). Podkreślić należy, że fakt zarejestrowania testamentu w NORT nie wpływa na ważność ani skuteczność rozporządzeń testamentowych.

W myśl § 2 uchwały, notariusz rejestruje testament wyłącznie na wniosek testatora, złożony:

- bezpośrednio w testamencie notarialnym,
- w protokole przyjęcia testamentu własnoręcznego na przechowanie albo
  - w oddzielnym protokole, jeśli przedmiotem rejestracji jest testament notarialny dotychczas nie zarejestrowany lub testament własnoręczny przechowywany już przez notariusza, który ma go zarejestrować.

Wniosek testatora o zarejestrowanie faktu sporządzenia testamentu zwalnia notariusza z obowiązku zachowania tajemnicy notarialnej⁴, ale tylko wobec podmiotu prowadzącego NORT i tylko co do faktu sporządzenia testamentu⁵. Wpis w NORT pozostaje niejawnym za życia testatora (§ 3 ust. 1). Informacje dotyczące własnych testamentów może otrzymać jednak testator (§ 13).

Zgodnie z § 6 uchwały, dostęp do NORT mają jedynie notariusze, którzy przy dokonywaniu wpisów w tym rejestrze i uzyskiwaniu zamieszczonych w nim informacji posługują się bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

NORT obejmuje:

- 1) numer wynikający z kolejności wpisu w rejestrze,
- 2) datę dokonania wpisu,
- 3) datę oraz miejsce sporządzenia testamentu notarialnego lub protokołu, o którym mowa w § 2,
- 4) imiona, nazwisko i siedzibę kancelarii notariusza, a jeżeli testament notarialny lub protokół, o którym mowa w § 2, sporządził zastępca notariusza, także imiona i nazwisko zastępcy,

---

⁴ W tym kontekście warto wskazać, że zgodnie z § 24 ust. 2 Kodeksu Etyki Zawodowej Notariusza (uchwała KRN z dnia 12 grudnia 1997 r., nr 19/97 ze zm.), od obowiązku zachowania tajemnicy zwalnia notariusza m.in. zgodne oświadczenie wszystkich uczestników czynności notarialnej.

⁵ Por. M.K. K o l a s i ń s k i, *Odpowiedzialność cywilna notariusza*, Toruń 2005, s. 129.

5) imiona, nazwisko, imiona rodziców oraz datę i miejsce urodzenia testatora,

6) numer PESEL testatora, jeżeli podlega on ewidencji ludności w Polsce, a w braku tego numeru inny podobny numer ewidencyjny, jeżeli został mu nadany za granicą (§ 7).

W myśl § 12 ust. 2 uchwały, system do prowadzenia NORT uzależnia udzielenie odpowiedzi notariuszowi od powołania się na dokument, z którego wynika, że testator nie żyje. Informacja udzielana przez NORT o każdym zarejestrowanym testamencie zawiera:

- 1) numer wynikający z kolejności wpisu w rejestrze,
- 2) datę dokonania wpisu,
- 3) datę oraz miejsce sporządzenia testamentu notarialnego lub protokołu zawierającego wniosek, na podstawie którego testament został zarejestrowany,

4) imiona, nazwisko i siedzibę kancelarii notariusza, a jeżeli testament notarialny lub protokół zawierający wniosek, o na podstawie którego testament został zarejestrowany, sporządził zastępca notariusza, także imiona i nazwisko zastępcy (ust. 3).

Wpis testamentu w NORT wykreśla się na każdy wniosek testatora, a także z urzędu w przypadku zwrócenia przechowywanego testamentu testatorowi. Wpis testamentu w NORT może być również wykreślony po upływie 100 lat od daty jego zarejestrowania (§ 14 ust. 1 i 2).

Z wnioskiem o udzielenie informacji z NORT może wystąpić każdy, kto przedstawi notariuszowi odpis aktu zgonu lub inny dokument, z którego wynika, że spadkodawca nie żyje. Podkreślić należy, iż wyłączono możliwość działania notariusza bez wniosku zainteresowanego. Ma to duży wpływ na treść obciążających go obowiązków⁶. Notariuszowi nie można w szczególności zasadnie postawić zarzutu, że nie dokonał z własnej inicjatywy sprawdzenia, czy określona osoba sporządziła testament wpisany do NORT.

Wnioskodawcą może być sąd, ale zaakcentować należy to, że na sądzie prowadzącym postępowanie nie spoczywa obowiązek wystąpienia z zapytaniem do NORT.

---

⁶ Por. B. Lewaszkiewicz-Petrykowska, *Uwagi o zasadach rządzących cywilną odpowiedzialnością notariusza*, Przegląd Sądowy 1995, nr 2, s. 28 i nast.

2. Skarga Ministra Sprawiedliwości

Z powyższych ustaleń wynika, że zasady funkcjonowania NORT łączą w sobie elementy publiczne i prywatne, co prowadzić może do wielu nieporozumień. W tym kontekście warto zwrócić uwagę na skargę Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2011 r. na uchwałę Krajowej Rady Notarialnej o powołaniu NORT⁷. Analiza linii rozumowania, na której oparł się Minister Sprawiedliwości, stanowi dogodną okazję do zbadania węzłowych kwestii prawnych związanych z działaniem przedmiotowego rejestru. Minister Sprawiedliwości zaskarżył uchwałę w części dotyczącej jej § 4, w którym określono, że z przebiegu czynności dokonywanych w związku z poszukiwaniem informacji w NORT notariusz sporządza protokół, o którym mowa w art. 104 § 3 pr. o not. Podstawę prawną do wniesienia omawianej skargi stanowił art. 47 § 1 pr. o not., zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości zwraca się do Sądu Najwyższego o uchylenie sprzecznych z prawem uchwał organu samorządu notarialnego w terminie 3 miesięcy od dnia ich doręczenia. (Jeżeli zaskarżona uchwała rażąco narusza prawo, termin ten wynosi 6 miesięcy).

Skarga opierała się na dwóch podstawowych tezach. Po pierwsze, Minister Sprawiedliwości stwierdził, że w spornej uchwale Krajowa Rada Notarialna bezpodstawnie obciążyła obywateli kosztami notarialnymi za sporządzenie protokołu. Po drugie, zakwestionował on to, że § 4 uchwały statuuje protokół z przebiegu czynności dokonywanych w związku z poszukiwaniem w NORT informacji, o których mowa w § 3 – czyli informacji o zarejestrowanych w NORT testamentach określonego spadkodawcy lub o braku takich testamentów – jako czynność notarialną, „o której mowa w art. 104 § 3 pr. o not.”. W obu przypadkach, zdaniem Ministra Sprawiedliwości, Krajowa Rada Notarialna przekroczyła swoje kompetencje ustawowe.

2.1. Kwestia „bezpodstawnego obciążenia obywateli kosztami notarialnymi za sporządzenie protokołu”

Odnosząc się do zarzutu „bezpodstawnego obciążenia obywateli kosztami notarialnymi za sporządzenie protokołu”, należy wskazać, że

---

⁷ DO IV 622-59/11.

Minister Sprawiedliwości przywołał w skardze treść art. 5 § 1 pr. o not. Przepis ten stanowi, że notariuszowi za dokonanie czynności notarialnych przysługuje wynagrodzenie określone na podstawie umowy ze stronami czynności, nie wyższe niż maksymalne stawki taksy notarialnej właściwe dla danej czynności. Z unormowania tego Minister wywiódł, iż „wynagrodzenie i »niezbędne wydatki« za czynności notarialne, które ponoszą strony czynności notarialnych, to materia ustawowa” i stwierdził, że Krajowa Rada Notarialna obciążyła „obywateli kosztami notarialnymi za sporządzenie (...) protokołu”. Ze stanowiskiem tym koresponduje fakt konsekwentnego operowania w skardze pojęciem „opłat” za dokonanie czynności notarialnej.

Linia rozumowania prezentowana w skardze z dnia 3 października 2011 r. idzie całkowicie wbrew – mającej istotne znaczenie – uchwale Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2009 r.⁸ W orzeczeniu tym SN zakwestionował kierunek rozumowania sugerujący „publicznoprawne cechy wynagrodzenia notariusza”, stwierdzając, że pogląd o publicznych cechach wynagrodzenia notariusza nie opiera się „na treści konkretnych przepisów prawa ani na ich wykładni, lecz na swego rodzaju intuicjach prawnych, dla których inspiracją są dociekania ograniczające się do ukazania wagi i znaczenia czynności notarialnych”.

Idąc tym tropem rozumowania SN uznał „za niepodważalne, wobec jednoznacznego unormowania ustawowego zawartego w art. 5 § 1 pr. o not. i przy uwzględnieniu zgodności poglądów w orzecznictwie sądowym i doktrynie, że notariusza i strony czynności notarialnych, w omawianym zakresie, łączy stosunek zobowiązaniowy.”

Stanowisko Ministra Sprawiedliwości, zgodnie z którym wynagrodzenie za czynności notarialne stanowi materię ustawową, stoi w sprzeczności z przywołaną uchwałą SN, gdyż w jej świetle wskazane przez Ministra Sprawiedliwości kwestie należą do materii kontraktowej, a nie ustawowej. Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdził, że „podstawą uprawnienia notariusza do pobrania wynagrodzenia od stron za dokonanie czynności notarialnej jest umowa ze stronami czynności”, a nie ustawa. Materią ustawową jest natomiast ograniczenie swobody kontraktowania,

---

⁸ I KZP 7/09 (niepubl.).

jakie na notariuszy nakłada art. 5 pr. o not., wprowadzając maksymalne stawki taksy notarialnej. Całkowitym nieporozumieniem jest również operowanie pojęciem „opłat” za dokonanie czynności notarialnych. Zwrot ten wiąże się z należnościami publicznymi, a takiego charakteru wynagrodzenie notariusza nie posiada.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2009 r. wskazuje także na to, że wyrażone w skardze zapatrywanie, iż „Krajowa Rada Notarialna obciążyła »obywateli kosztami notarialnymi za sporządzenie (...) protokołu«” jest całkowicie błędne. Analizując treść umowy łączącej notariusza i jego klientów SN stwierdził, że jest „to umowa nienazwana, o oznaczonym jednak ściśle przedmiocie, którym jest dokonanie czynności notarialnej powierzonej notariuszowi przez strony. W umowie notariusz zobowiązuje się do dokonania czynności notarialnej na rzecz strony (art. 1 § 1 pr. o not.), a ponieważ na podstawie art. 5 § 1 pr. o not. przysługuje mu za to wynagrodzenie, to zobowiązaniem wzajemnym strony (stron) jest jego zapłata w uzgodnionej kwocie, ale nie wyższej niż przewidziana w taksie notarialnej (art. 5 § 3 pr. o not.). Te istotne postanowienia czynią z niej umowę wzajemną, w której obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej.”

W omawianej uchwale Sąd Najwyższy stwierdził również *expressis verbis*, że w stosunkach między notariuszem a jego klientem znajduje zastosowanie zasada swobody kontraktowej wyrażona w art. 353¹ k.c. Przepis ten stanowi, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Stąd też, w świetle też wyrażonych w analizowanej uchwale SN uznać trzeba, że pierwszy z argumentów przedstawionych w skardze Ministra Sprawiedliwości jest bezzasadny. Zaskarżona uchwała Krajowej Rady Notarialnej nie nakłada bowiem na obywateli żadnych obowiązków, a jedynie uznaje, że swoboda kontraktowa notariusza jest ograniczona w ten sposób, że nie może on pobrać wynagrodzenia wyższego niż przewidziane w taksie notarialnej za dokonanie czynności poszukiwawczych w NORT.

2.2. Protokół z czynności poszukiwawczych w NORT w świetle art. 104 § 3 pr. o not.

Jak wskazano powyżej, Minister Sprawiedliwości uznał w skardze, że Krajowa Rada Notarialna przekroczyła swoje kompetencje ustawowe, statuując protokół z przebiegu czynności dokonywanych w związku z poszukiwaniem w NORT informacji, o których mowa w § 3 uchwały, czyli informacji o zarejestrowanych w NORT testamentach określonego spadkodawcy lub o braku takich testamentów, jako czynność notarialną, o której mowa w art. 104 § 3 pr. o not. Odnosząc się do tej tezy, należy na wstępie wskazać, że zgodnie z art. 104 § 3 pr. o not. notariusz spisuje protokoły, w tym protokoły dziedziczenia, w celu stwierdzenia przebiegu pewnych czynności i zdarzeń wywołujących skutki prawne, a w szczególności dotyczące stawiennictwa stron i złożonych przez nie oświadczeń, a także – na żądanie strony stawającej – niestawiennictwa strony drugiej.

Minister Sprawiedliwości stwierdził w skardze, że „brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że czynność *de facto* techniczna polegająca na sprawdzeniu (»poszukiwaniu«), czy testament określonego spadkodawcy jest zarejestrowany w NORT i udokumentowanie tej czynności protokołem stanowi czynność notarialną”. Powołując się na art. 1 § 1 pr. o not., Minister uznał, że spisanie protokołu może być warunkowane wyraźnym przepisem prawa bądź powodowane wyłącznie wolą stron, ale podkreślił, że „[w]arunkiem (...) dokonania tej czynności jest fakt wywołania przez nią pewnego skutku prawnego”. Zdaniem Ministra, czynności dokonane w związku z poszukiwaniem w NORT informacji o testamentach danego spadkodawcy lub ich braku, jak i sama informacja nie wywołują skutków prawnych. Wywiódł on stąd, że „protokół z przebiegu takiej czynności nie stanowi protokołu, o którym mowa w art. 104 § 3 pr. o not.”

Węzłowe dla rozumowania przedstawione przez Ministra Sprawiedliwości jest stwierdzenie, że czynności poszukiwawcze w NORT nie wywołują skutków prawnych. Trafność tej tezy nie została jednak w żaden sposób uzasadniona. Z treści art. 104 § 3 pr. o not. wynika, że w przykładowym katalogu czynności i zdarzeń, z których notariusz sporządza protokoły, znajduje się stwierdzenie stawiennictwa lub niestawiennictwa strony. Notariusz nie może odmówić sporządzenia takiego

protokołu nawet wówczas, gdy jest przekonany, że fakt stawiennictwa lub niestawiennictwa strony nie doprowadzi bezpośrednio do powstania, ustania bądź zmiany treści stosunku prawnego.

Nie można zasadnie utrzymywać, że w przykładowym katalogu czynności i zdarzeń wywołujących skutki prawne zostały przez ustawodawcę umieszczone czynności i zdarzenia niewywołujące skutków prawnych. Wynika stąd, że pojęcie czynności i zdarzeń wywołujących skutki prawne należy rozumieć szeroko. Za mieszczące się w ramach przedmiotowego desygnatu należy uznać wszelkie czynności i zdarzenia, które choćby pośrednio lub potencjalnie wpływają na powstanie, ustanie lub zmianę treści stosunku prawnego.

Powyższe wnioski wynikające z analizy treści art. 104 § 3 pr. o not. znajdują potwierdzenie w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej⁹. W § 10 określa ono m.in. maksymalne stawki za sporządzenie protokołu niedojścia do skutku losowania nagród. Wynika stąd, że Minister Sprawiedliwości, wydając badane rozporządzenie, uznał za dopuszczalne sporządzenie protokołu niedojścia do skutku losowania nagród, a zatem stanął na stanowisku, że jest to zdarzenie wywołujące skutki prawne w rozumieniu art. 104 § 3 pr. o not. Związek pomiędzy niedojściem do skutku losowania nagród a powstaniem, ustaniem lub zmianą treści stosunków prawnych jest bardziej odległy niż analogiczna relacja pomiędzy dokonaniem czynności poszukiwawczych w NOTR a powstaniem, ustaniem lub zmianą treści stosunków prawnych.

Trafność szerokiego ujmowania zakresu czynności i zdarzeń, z których notariusz sporządza protokoły przewidziane w art. 104 pr. o not. potwierdza również orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące protokolowania uchwał walnych zgromadzeń. Tytułem przykładu można w tym miejscu przywołać wyrok SN z dnia 7 września 1993 r.¹⁰, w którym znajduje się stwierdzenie, że notariusz nie może odmówić zaprotokolowania nieważnych uchwał zgromadzenia wspólników. Istotą sankcji nieważności jest to, że uchwała nią dotknięta nie wywołuje skutków zamierzonych przez organ, który ją podjął. SN zgodził się więc z poglą-

---

⁹ Dz.U. nr 148, poz. 1564 ze zm.

¹⁰ II CRN 60/93 (OSNC 1994, nr 7-8, poz. 159).

dem, że rozwiązaniem właściwym jest protokołowanie czynności, które w ogóle nie wywołują skutków prawnych bądź wywołują je jedynie pośrednio lub potencjalnie.

Dokonywanie czynności poszukiwawczych w NORT z pewnością spełnia tak określone kryteria dotyczące dopuszczalności sporządzenia protokołu określonego w art. 104 § 3 pr. o not. Jest rzeczą oczywistą, że odnalezienie testamentu może na przykład wpłynąć na treść postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, a tym samym na powstanie, ustanie bądź zmianę treści wielu stosunków prawnych. Związek pomiędzy odnalezieniem testamentu a treścią stosunków prawnych będących pochodną treści postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku jest bardzo ścisły.

Wnioski wypływające z wykładni językowej potwierdza wykładnia funkcjonalna. *Ratio legis* wyposażenia notariuszy w kompetencje do sporządzania protokołów przewidzianych w art. 104 pr. o not. jest ustalenie zaistnienia pewnych zdarzeń po to, aby ograniczyć obszar niepewności prawnej. Ułatwienie zainteresowanym uzyskania informacji o sporządzeniu testamentu, dzięki dostępowi do NORT, z pewnością wpisuje się w zamysł ustawodawcy.

W świetle powyższych wywodów stwierdzić należy, że również drugi argument, na którym oparta została skarga Ministra Sprawiedliwości, jest bezzasadny.

2.3. Zarzut przekroczenia kompetencji przyznanych Krajowej Radzie Notarialnej

Zarzut przekroczenia kompetencji przyznanych Krajowej Radzie Notarialnej został uzasadniony przez wnoszącego skargę w sposób dosyć chaotyczny.

Podejmując próbę zrekonstruowania linii rozumowania Ministra Sprawiedliwości, należy stwierdzić, że wywody wnoszącego w znacznej części opierają się na sprzecznym z orzecznictwem SN założeniu o publicznym charakterze wynagrodzenia notariusza, które równie konsekwentnie, co wadliwie określone jest w skardze mianem opłaty. W kilku miejscach skargi znajdują się stwierdzenia wskazujące na niezrozumienie pojęcia czynności notarialnych. Przykładowo można tu wskazać na wyrażone przez Ministra Sprawiedliwości poglądy, iż „określenie katalogu czynności

notarialnych to materia ustawowa”, a „żaden przepis ustawy nie upoważnił Krajowej Rady Notarialnej do określenia czynności notarialnych” oraz że „ustawodawca nie nałożył (...) na Krajową Radę Notarialną obowiązku prowadzenia rejestru testamentów, ani żadnym czynnościom związanym z jego prowadzeniem nie nadał statusu czynności notarialnych” (s. 5).

W ustawie – Prawo o notariacie pojęcie czynności notarialnych funkcjonuje w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym. W pierwszym z nich czynnością notarialną jest każda czynność dokonana przez notariusza niezależnie od tego, czy wiąże się ona z wykonywaniem zadań publicznych, czy nie. Za mające charakter czynności notarialnych w przedmiotowym tego pojęcia wymiarze mogą być zaś uznane tylko czynności, które wiążą się z wykonywaniem zadań publicznych. Zauważyć należy, że nie wszystkie podmiotowo rozumiane czynności notarialne są jednocześnie czynnościami notarialnymi w ujęciu przedmiotowym. Najlepszym tego przykładem jest sporządzanie przez notariuszy projektów aktów, oświadczeń i innych dokumentów (art. 79 punkt 8 pr. o not.). Projekty te nie mają charakteru dokumentów urzędowych, nie są przedmiotowo rozumianymi czynnościami notarialnymi, ale są dokonywane przez notariusza i mieszczą się w związku z tym w ramach podmiotowo ujmowanych czynności notarialnych.

NORT jest rejestrem prywatnym, a jego prowadzenie nie stanowi przejawu wykonywania zadań publicznych. Na uwagę zasługuje fakt, że Minister Sprawiedliwości nie kwestionuje kompetencji Krajowej Rady Notarialnej do prowadzenia NORT. Odmienny kierunek rozumowania prowadziłby do absurdalnych wniosków, że bezprawne jest podejmowanie przez Krajową Radę Notarialną również takich prospołecznych działań, jak powołanie Funduszu Społecznego Notariatu czy organizowanie Dni Otwartych Notariatu.

Sporządzenie przez notariusza protokołu w rozumieniu art. 104 § pr. o not. z czynności poszukiwawczych w NORT jest czynnością notarialną zarówno w wymiarze podmiotowym, jak i przedmiotowym. Czynność sporządzenia tego rodzaju protokołów została jednak przewidziana przez samego ustawodawcę.

Krajowa Rada Notarialna uzależniła możliwość uzyskania informacji z NORT od zawarcia przez klienta z notariuszem umowy o dokonanie czynności notarialnej przewidzianej w art. 104 § 3 pr. o not. Źródło

umocowania Krajowej Rady Notarialnej do wprowadzenia takiej przesłanki skorzystania z prywatnego rejestru, jakim jest NORT, stanowi ogólna zasada swobody umów, która zgodnie z powołaną uchwałą SN z 23 września 2009 r. znajduje zastosowanie do notariuszy.

W konsekwencji uznać należy za bezzasadny zarzut przekroczenia przez Krajową Radę Notarialną kompetencji przyznanych ustawowo.

3. Uchylenie § 4 uchwały KRN

W skardze Minister Sprawiedliwości zakwestionował jedynie § 4 uchwały KRN.

Z ostrożności procesowej KRN w dniu 19 listopada 2011 r.¹¹ uchyliła zaskarżony paragraf uchwały. Decyzja ta zakończyła spór prawny z Ministerstwem Sprawiedliwości. Nie ma ona jednak wpływu na funkcjonowanie NORT, gdyż kwestionowany paragraf stanowił swego rodzaju *superfluum*: jego obecność w treści uchwały nie miała wpływu na zasady funkcjonowania NORT. W szczególności, uchylenie § 4 uchwały nie wyłącza możliwości pobierania przez notariuszy wynagrodzenia za dokonywanie czynności poszukiwawczych w NORT. Pobieranie wynagrodzenia za takie czynności jest bowiem – jak wskazano wcześniej – zgodne z ogólną zasadą swobody umów ograniczoną przez prawo o notariacie oraz rozporządzenie w sprawie taksy notarialnej.

Nawet czysto teoretyczną możliwość postawienia notariuszowi zarzutu dyscyplinarnego z tytułu pobrania wynagrodzenia za dokonanie czynności poszukiwawczych w NORT wyłącza zarządzenie Prezesa Krajowej Rady Notarialnej z dnia 16 września 2011 r. – Regulamin świadczenia przez Krajową Radę Notarialną usług w zakresie zapewnienia użytkownikom dostępu do rejestrów notarialnych, dokonywania wpisów w tych rejestrach i uzyskiwania wynikających z nich informacji¹². W myśl jego § 7 pkt 16, zd. 1 informacje o wyniku przeprowadzonego poszukiwania notariusz zamieszcza w protokole. Art. 50 pr. o not. stanowi, że notariusz odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia zawodowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawnych, uchybienie powadze lub

---

¹¹ VII/82/2011.

¹² Zarządzenie Prezesa KRN nr 5/2011 zmienione zarządzeniem Prezesa KRN nr 8/2011 z dnia 25 listopada 2011 r.

godności zawodu, jak również za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 19a, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 19b. Nie można zasadnie twierdzić, że notariusz, który zastosował się do zarządzenia Prezesa Krajowej Rady Notarialnej i przyjął pogląd zgodny z powołaną uchwałą Sądu Najwyższego, dopuścił się przewinienia zawodowego.

Abstract

On 5 October 2011 the Register of Notarial Last Wills (Notarialny Rejestr Testamentów) was launched by the Polish National Council of Notaries (Krajowa Rada Notarialna). The article describes and analyzes the legal status of this register against the background of the Supreme Court case law and the complaint of the Ministry of Justice against the resolution of the Polish National Council of Notaries. Authors conclude that the rules governing the functioning of the Register of Notarial Last Wills are fully in line with Polish law.

Dr hab. Marek Krzysztof Kolasinski – adiunkt w Katedrze Prawa Europejskiego WPiA UMK w Toruniu; notariusz w Toruniu.

Dr Aleksandra Kustra – adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego WPiA UMK w Toruniu.